

t. l. šte. 64 priporočila krajnim šolskim svetom. Do sedaj oglasili so se samo 3 sveti, 2 za slovensko, 1 pa za nemško in slovensko izdajo ove knjižice!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dunajski nadškof kardinal Kučker je umrl 71 let star. Pogreba dne 31. jan. udeležili so se tudi svitli cesar in graški škof. Ranjki bil je Slovanom pravičnejši od prednika mu kardinala Rauscherja, v cerkvenih zadevah marljiv, v političnih pa je vlekel z nemškim liberalcem Schmerlingom! — Grof Taaffe pa tudi svitli cesar zaslišali so več kmetskih poslanstev zadevno gruntni davek. Obežali so pomoči, kolikor so v stanu; toda vselej so kmete pozorne storili na postavbo in sklep centralne komisije, delo čistih liberalcev. Marsikteremu so se oči odprle. Zopet so se kmetje sami prepričali, da jim vsa nevolja dobaja od nemškega liberalizma. — V državnem zboru so se liberalci zopet malo skausali: prusak Schönenerer je nasvetoval uvesti občno volilno pravico t. j. vsak državljani bi naj smel iti volit državnega poslanca, ker je vsak dolžen biti vojak; toda liberalci in jud Auspitz ga je hudo zdeloval, češ, da bi potem mestna „inteligenca“ t. j. omikani nemški liberalci, prišli v večno manjšino. Sicer pa večina državnega zbora nobenemu ni pritrčila, velikoveč utegne sprejeti nasvet Lienbacherjev, ki meri na premembo sedanjega volilnega reda. Sedaj smejo v mestih in na deželi iti volit, ki plačujejo najmanj po 10 fl. direktne dače, zanaprej dobijo volilno pravico možje do 5 fl. direktne dače z dokladami vred. V mestnih skupinah se vrši volitev doma, da toraj ne bo treba Mozirčanom itd. hoditi v Celje, Ljutomerčanom in Središččanom v Ormož itd. Isti poslanec g. Lienbacher nasvetuje tudi polajšanje Sletnega šolanja, v bramborskem odboru pa pripravljajo znatnih polajšeb dijakom, bogoslovcem, poedinim sinom starih očetov in posestnikom dedičem. Sploh naši poslanci skušajo volilcem pomagati, kder in kedar je le mogoče. Primorski poslanci: Nabergoj, Vitezič, in Tonkli predložili so grofu Taaffeju spomenico o ravnopravnosti Slovencev z Italijani in Nemci. — Na Koroškem in dalje na Tirolskem in Švicarskem bil je večkrat potres. — Za deželnega maršala v Gališkem imenovan je dr. Ziblikijevič. — Magjari in Hrvati so se pogodili, da pošiljajo slednji po spojenji Krajine 40 poslancev v ogerski državni zbor, namesto dosedanjih 34. Teh bo ministru Tiszaju treba; kajti brez Hrvatov bi bil uže davno pal z ministerskega stola. Za Szegeđin nabralo je se 2,912,545. Za nesrečni Zagreb pa še ne 200000 fl. Blizu Varaždina je dal baron Rauch kmetom vse zarubiti. Prišlo je do tepeža, v katerem so žandarji 1 kmeta ubili. Volkov je letos izredno veliko; blizu Temešvara so mešnika raztrgali.

Vnanje države. Pruski luterani imajo večino v državnem zboru in so predlog poslanca Windhorsta, naj se katoliški mešniki ne kaznujejo več, če kateri sv. mešo odsluži ali sv. zakramente podeli, odločno zavrgli. „Kulturna borba“ traja naprej! Žalostno v dobi razupite svobode! — Ruska vlada pa resno misli na pomirjenje katoliških Poljakov; papež so baje uže carju predložili imenik novih škofov. S Kitajci so se Rusi na mirnem pogodili, a general Skobeljev prodira proti Mervu na meji Afganistanskej! — Grki razpostavijo vojsko do 20. februarja na turške meji. — Italijani ne prestando rovljejo zoper Avstrijo, francoske republike strabonja, jud Gambetta, jih podpihuje. — Angleška vojska bila je v južnej Afriki zopet tepeņa; palo je mnogo oficirjev in vojakov. Bogati Angleži se pogosto selijo v severno Ameriko in kupujejo zemljišča, velika kakor knježevine. — Zmagonosni Chilenci so voljni sklenoti mir, ako jim Peruvijanci odstopijo velik kos dežele, vojno brodovje in plačajo 700 milijonov vojne odškodnine.

Za poduk in kratek čas.

Neumni Janž.

III. Oče je imel tri sine. Najmlajši zdel se je ljudem najneumniši. Pravili so mu le: neumni Janž pa zelo po krivici. Nekega večerka rečejo oča: fantje, nicoj bo treba bedeti, drugače nam tatje pokradejo vse žito iz škednja. Fantje so voljni in prvo noč gre najstari sin v gumno ležat pa truden zaspi. Žita je drugo jutro precej zopet manjkalo. Drugo noč gre drugi sin bedet pa tudi zaspi in tatje odneso dokaj zrnja. Tretjo noč pride neumni Janž na vrsto. Ta vleze na desko, ki je bila nad gumnom, češ, ondi ga spanec ne premaga. Res bedi Janž zvesto do polnoči. Sedaj se pa odpró vrata na stežaj, na gumno stopi silen orjak. Z rame visi velikansk žakelj. V tega brž nagrabi zruja in odide. Janž skoči z deske in dirja za njim. Prideta v velik gozd. Orjak obstoji in udari s palico trikrat ob tla. Zdajci pokne zemlja. Prikaže se globoka jama. Orjak vleze v jamo pa tudi Janž smukne za njim. Nekaj časa tavata tako naprej. Naenkrat sta na prostornej trati pred dvema hišama. Ena je velika, druga pa majhna. Janž pritisne hitro v veliko hišo in se dobro skrrije v kot. Orjak pa koraka z žakljem v majhno hišo in premine v njej. Črez nekaj časa se upa Janž iz svojega kota, gre pred majhno hišo in luka skoz okno v njo. Tam ugleda 6 čudovito lepih konj. Orjak stoji med njimi ter jim zrnja polaga v jasli. Kmalu zapusti orjak konje in odide v veliko hišo. Janž pa za njim, se vé, tako, da ga strašni mož ni mogel videti. Sedaj vidi, kako je orjak vstopil v veliko sobano. Kraj stene v kotu je silno velika postelja. Orjak se precej razspravi in v njo vleže. Janž si misli: dobro, le bodi v postelji, ko enkrat zaspiš, odrežem ti glavo. Res,

orjak je bil utrujen. Kmalu prav trdno zaspi in tako hrli, da šipe trepetajo. Janž stopi po prstih k postelji, vzame s stene orjakov meč, ga zavijti in zamahne ž njim tako krepko, da zdajci glava odleti. Silni orjak je mrtev. Sedaj vzame Janž orjakovo palico, udari trikrat ž njo ob tla, in čudo, hipoma je zopet sred velikega gozda. Janž gre vesel domov. Od tiste dobe ni prišel nihče več očetu žita krast.

Nekaj časa potem raznese se po deželi novica, da je krilati lev (strašna pošast, pol orla, pol leva) kralju vrpal hčerko ter jo zaprl v svoj grad, kder jo zmaji varujejo. Povedalo še se je, da stoji grad na visokej strmini, ki je z glaževnatimi ploščami obdevan. Od daleč je grad videti, kakor da bi bil iz stekla pozidan. Nihče ne more na vrh priti. Vsakemu se spodrsne in potem prihrumejo zmaji in ga razstrgajo. Ob znožji hriba trohni toraj vse polno mrtvecev. To poizvé tudi naš Janž. Pogumen, kakor je bil, sklene poskusiti, ali mu je sreča kaj mila ali ne; kajti kralj je obečal hčerko dati za ženo tistemu, kateri mu jo reši in srečno pripelje na kraljevi dvor. Janž poišče najpoprej orjakovo palico. Ko jo najde, udari ž njo trikrat ob tla in glej, zdajci je na podzemeljskej trati pred veliko in malo hišo. Takoj odveže konja v hlevu in ga lepo obsedla. Potem gre v veliko hišo in se oroža z orjakovim orožjem. Izstopivši zajaše konja in podirja ž njim pred stekleni grad. Janžev konj je ostro podkovan. Zato stopa brez vsake težave naprej po steklenem hribu. Ko Janž dospe do steklenega grada, zapazi krilatega leva, a zraven njega strašnega zmaja, ki ogenj iz sebe bljuva. Brž ko strašne zveri Janža ugledate, tudi srdito nad njega planite. Toda Janžu ne more nobena do živega. Brani ga orjakov oklep. Solnce še ne kaže na poludne, ko se krilati lev in njegov zmaj zvrneta na tla mrtva. Sedaj se odprejo dveri in iz velike dvorane stopi kraljičina, bela ko sneg in rudeča ko kri. Neizmerno vesela hiti rešitelju nasproti in mu sramežljivo poljubi junaško roko. Kdo popiše veselje Janževo? Kakor južni vetrič nježni listek poberé Janž kraljičino in posadivši jo pred sebe na brzega konja poleti ž njo pred kraljevi dvor. Tukaj je radostno sprejet. Še tisti den je veselo gostovanje. Drugi den pa da hvaležni kralj zeta proglasiti sebi za naslednika.

Tako je dokončala gladkolasa Micika svojo veselo pripovedko o neumnem, a naposled vendar presrečnem Janži. Pa ne samo neumnemu Janžu je se dobro godilo. Tudi v Rotnikovej hiši imajo letošnji pust prav veselo gostovanje. Staršo hčerko, okrogloličo Lizo snubil je Vrazov Jaka, srednjó bistrooko Juliko dobil je Mrakov „Tonč“, a gladkolasa Micika čaka pri očetu in materi na posestvo in na drugi pust!

Smešničar 5. Profesor zapové dijaku, naj mu nariše mlin s vsemi njegovimi znotranjimi stroji. Dijak premišljuje, kako bi mu to mogoče bilo. Naposled nariše mlin po zunanji obliki, tudi okna.

Ko profesor pride, mu reče: zakaj ni tako narisal, kako mu je bil zapovedal? Dijak odgovori: vse je storjeno tako, kakor ste zapovedali, le skoz okno pogledjte! Dijak je dobil prvi red.

R. Rižnar.

Razne stvari.

(*Za nesrečne Zagrebčane*) odposlali smo zopet 165 fl. vkup 508 fl. 49 kr. V isti namen darovali so narodnjaki sv. Lovrenčki v Slov. goricah 7 fl. č. g. Luka Jeriša, župnik 5 fl. Bog plati.

(*Škof v Sarajevu*) imenovan bo učeni profesor na kr. vseučilišči v Zagrebu, dr. Jos. Stadler. Njegova knjiga: *theologia fundamentalis*, ki je lani v Zagrebu izšla, je hvale vredna, le škoda, da zdaj brž ko ne ostane nepopolna, sicer pa čestitamo tamošnjim katoliškim prebivaleem.

(*Kat. pol. društvu v Celji*) darovali so preč. g. Anton Žuža, častni korar v Laškem trgu 3 fl. Gosp. Elsbacher, trgovec v Laškem trgu 2 fl. G. A. Sevšek, posestnik na Šmiklavškem hribu 5 fl. L. Kadivnik, v Celji 4 fl. Vlč. g. Jožef Matoh, župnik v Galiciji, 2 fl. Bog plati.

(*Mariborski dijaki*) napravijo z dovoljenjem ravnateljevim dne 5. svečana ob 8. uri zvečer svečanost Vodniku v spomin.

(*Hranilna in posojilna zadruga*) občnega društva avstrijskih uradnikov v Mariboru ima 26555 fl. premoženja. Deležnikov je 147.

(*Advokatov*) imeli smo lani na Štajerskem 158. Na slovenskem Štajeru 36, med temi 15 vrlih narodnjakov, drugi so pa zvečinoma hudi nemčurji. Prvaki tem so dr. Duchatsch v Mariboru, dr. Wressnigg v Ptuji in dr. Glantschnigg v Celji. Gradec šteje 70 advokatov, Maribor 11, Ptuj in Celje vsak 6.

(*Varaždinski župan*) g. Pust je konečno obsojen bil v Zagrebu na 7 let v ječo radi goljufije pri mestnej hranilnici. Njegova supruga Jožefina pa je bila nekriva spoznana.

(*Celih 83 let v norišnici*) bil je nek Francoz, ki je te dni umrl 103 leta star. Zdelo se mu je, da je iz steklovine (glaževine). Da bi se torej mu nebi kaj zlomilo, ni hotel nikamor stopiti pa tudi besedice spregovoriti ne; 83 let je molčal.

(*Gasilnemu društvu v Šmariji*) darovali so svitli cesar 200 fl. Vsa gotovina znaša 900 fl.

(*Pisker kropa v lice vlčila*) je v svojej jezi žena Jera Čehova svojemu moževi dne 8. nov. p. l. Zavoljo tega mora iti 4 mesece sedet v težko ječo.

(*Sneg poganjali*) so nekšni paglavci v Mariboru na vpreženega konja. Ta se zastraši in uide proti Dravskemu mostu, treši ob g. Lukardijev bram tako, da hlapca rani in zraven sedečega bolnišnični namenjenega drugega hlapca iz Ruš z voza vrže ob steno. Drugi den je ta umrl.

(*Zmrznil*) je posestnik Jurij Osep v Solčavi na poti od sv. Duha domov, in posestnik Jakob